

Järjekordne õpilassülem seab end minekule

Viimane võimalus enne tõsist tööd end lapsena tunda.

Kreetu, Daigi-Riin, Kerli, Leiki, Kairit, Jakob, Märts, Martis, Uku, Endo– Aron ja õpetaja Imbi

Foto: kooli fotoalbum

Maikuu eelviimasel reedel oli koolimaja täis rõõmsat elevust. Kõlas viimane koolikell 9. klassi õpilastele, mis ühtlasi tähistas ka pingelise eksamiperioodi algust. Kuigi üheksandikke võis iga päev koos teiste õpilastega koolimajas näha, keskendusid nemad vaid eksamiainete.

Tutipäev kujunes selgi aastal lõbusaks

ja mänguliseks. Kümme lastaialapseks riietunud poissi– tüdrukut toodi algklasside õpilaste saatel aulasse, kus 7. klass neile piduliku aktuse oli ette valmistanud. Õhupallide purunemise ja mänguasjade kolina saatel oli küll pisut raske esinemiskava kuulata, kuid koolikaaslaste reageeringuid jälgides võib kinnitada, et nalja sai palju.

Pärast aktust külastasid päevakangelased lasteaeda, hooldekodu ja vallamaja, seejärel tehti ühiselt Lõunakeskuse jäähalli.

Soovime Kulleri ja kogu koolipere poolt lõpetajatele edukat eksamiperioodi!

KIVI KOTTI!

Karina ei lähe olümpiaadile nalja tegema

Kui meie kooli õpilastelt küsida, kes on kõige parem olümpiaadide tegija, siis oskavad kõik vastata, et selleks on Karina. Karina on iga aineõpetaja unistus: põhjalik ja töökas tüdruk, kes ei võta ühtki ülesannet kergekäeliselt.

Karina saavutused on järgmised: 1. koht maakondlikus voorus matemaatikas, geograafias, keemias, kodunduses ja bioloogias, 2. koht füüsikas. Vabariiklikult kodunduse olümpiaadilt tuli neiu tagasi samuti esikohaga.

Missugune olümpiaad oli sulle kõige suurem väljakutse?

Kodunduse olümpiaadi vabariiklik voor, sest olin esimest korda vabariiklikus voorus. Enne olümpiaadi algust ei teadnud, mida pean praktilises osas tegema.

Mis kindlustas sulle vabariigis esikoha?

Ma ise täpselt ei teagi, mis mulle edu tõi. Töö koosnes kahest osast: praktilisest ja teoreetilisest. Esimeses osas pidin tegema maiustuse õpetajale ning selle siis pakkima. Teoreetiline osa põhines tarbijakaitsel ning sellega seonduval.

(Kodunduse õpetaja Ele Kõivu sõnul oli Karina kook tõesti kõige maitsvam, ilusti kaunistatud ja meisterlikult pakitud.)

Oled läbi-lõhki viieline tüdruk, samas jõuad ka olümpiaadideks ennast ette valmistada. Kuidas on see võimalik ja kuidas sul kõigeks aega jagub? Kas pead millestki loobuma?

Arvan, et kui aega õigesti planeerida ja kõik asjad õigeaks ajaks valmis teha, ongi see võimalik. Siis on ka olümpiaadideks lihtsam valmistuda. Loodus- ja reaalained on mulle alati hingelähedased olnud. Seni olen rohkem vaeva näinud reaalainete olümpiaadideks valmistumisega, kuid ma ei leia, et oleksin õppimise pärast millestki loobuma pidanud. Minu üks hea omadus on see, et suudan korraga keskenduda mitmele tegevusele.

Mitmel korral oled nimetatud veerandi tegijaks?

Veerandi tegija tiitli olen saanud neljal korral.

Mida niisugune tunnustus sulle tähendab? Kas oled tundnud, et kaasõpilased sinu peale ka kadedad on?

Eks iga kiitus tekitab ikka hea tunde. Ma ei usu, et minu peale kade ollakse. Mu koolikaaslased on sellega vist juba harjunud, et kui olümpiaadidel käin, tulen ikka mõne esikohaga tagasi.

Kas sul jääb õppimise kõrvalt ka millekski muuks aega?

Minu põhiliseks hobiks on käsitöö, kuid viimasel ajal olen sellega vähem tegelenud, sest aega napib. Käsitöötunnis kipun mitut asja korraga tegema. Minu nõrkus on see, et ei viitsi tegeleda ainult ühe asjaga, vajan vaheldust. Niisiis võin ühes tunnis nii õmmelda kui ka kududa või siis tikki- da ja heegeldada. Põnev peab olema! Üldiselt mu hobid sellepärast vahelduvadki väga kiiresti.

Karina demonstreerib Muhu tikandis kleiti, mis valmis loovtööna 8. klassi lõpus. Foto: A. Sabre

Ja nüüd tüüpiline suure inimese küsimus noorele: kelleks sa saada tahad?

Ei tea täpselt, aga mingis osas võiks see seotud olla loodusega.

Karinat küsitles õp Aime Sabre

Silmapaistvamad tunnustused

Karina Valdas

keemia-, geograafia-, bioloogia-, matemaatika- ja kodunduse olümpiaad (viiman ka vabariigis) 1. koht, füüsikaolümpiaad—2. koht;

Kata Kindsigo

bioloogiaolümpiaad 2. koht, inimese-õpetuse olümpiaad 3. koht;

Daigi- Riin Pokbinder

keemiaolümpiaad 3. koht, maakondlik pranglimine 1. koht;

Leiki Lahtvee

käsitöö 1. koht, vabariigis 4. koht, füüsikaolümpiaad 2. koht;

Patrick Laansalu

etluskonkurss “Tahan sulle öelda” 1. koht;

Ludvig Kindsigo

Etluskonkurss “Ellen Niiduga midrimaal”- 3. koht;

Riin Marii Sabre

vabariikliku virtuaalnäituse žürii lemmik;

Vägev Veeroja

pranglimises 3. koht;

Elis Soo

pranglimises 2. koht

Toome uudiseid Munamäelt

Sigrid Mallene

22. mail toimus algklassidel ekskursioon Haanja kõrgustikule. Esmalt imetlesime **Tamme- Lauri tamme**, mis on jämedaim Eestis kasvavate tamme seas. Seejärel sõitsime Võrru meie lauluisa **Friedrich Reinhold Kreutzwaldi Memoriaalmuusiumisse**. Nägime, kus arst ja kirjanik elas, töötas ning kirjutas "Kalevipoega". Koos giidiga külastasime elumaja, mis on sisustatud Kreutzwaldile ja tema perekonnale kuulunud ning muude ajastule iseloomulike esemetega. Kõrvalmajas ja aidas paiknes näitus, kus on erilist tähelepanu pööratud eeposele „Kalevipoeg“. Endises tallis ja laudas on esemete kogu, mis võimaldab tutvustada Kreutzwaldi muinasjutte. Krundil asusid ka saun, kelder, kaev ja aed. Ekskursioon ajas tagasi oli tõepoolest huvitav! Suur tänu juhataja Aimi Hollole väga sisuka ekskursiooni eest. Edasi sõitsime vaatama **Hinni kanjoni**, mis on tähelepanuväärne seepärast, et on ainus koht Eestis, kus oja mõlemal küljel paiknevad järsud liivakivipaljandid. Edasi tutvusime Eesti sügavaima järve - **Rõuge Suurjärvega** (38 meetrit), **Ööbikuoru, Vesioina ja Tindioru jaanalindudega**. Ööbikuorus uudistasime ka suuri viinamäetiguseid. Kõigil õpilastel sai **Suure Munamäe** torn vallutatud. Reisil juhtus ka hea lõpuga õnnetus - õpetaja digikas kadus ära, et peagi taas peidust (kahe istme vahelt) välja tulla.

Kõik on hea, mis hästi lõpeb!

Pärast väikest poepeatust võis alata kodutee. Lapsed olid tublid ning pidasid pikale päevale hästi vastu.

Suure Munamäe vaatetorni jalamil.

Foto: Sigrid Mallene

...ja Tallinna teletornist

Riin Marii Sabre

Sel kevadel ühendasid vanemate klasside õpilased oma jõud ja nii mindigi koos ühisele klassiekskursioonile, et heita pilk pealinnas toimuvale.

Esmalt tegime tutvust Toompea lossi ümbruse, vabaduse väljaku ning vanalinnaga ja sattusime Raekoja platsil juhuse tahtel üritusele "Gumball 3000". See on iga-aastane luksusautode ralli, mis läbib avalikel teedel 3000 miili.

Järgmisteks sihtpunktideks said meremuuseum "Paksu Margareta" tornis ja lennusaad. Seal sai uudistada suurt vesilennukite angaari, kus oli üks suurimaid tõmbenumbreid allveelaev Lembitu. Samuti oli seal võimalus teha virtuaalne ringreis mööda maailma kõige huvitavamaid veeluseid paiku. Väljas ootas meid üks suurimaid originaalsemal kujul säilinud aurikjäämuraja maailmas- Suur Tõll.

Edasi liikusime teletorni, kus sai proovile panna oma oskused telereporterina, uurida Tallinna teletorni ajalugu ning lõpuks imetleda Tallinna linna 170 meetri kõrguselt.

Viimane ja ka oodatuin sihtpunkt oli Tallinna loomaaed.

Maa ja taeva vahel.

Foto: Aime Sabre

Koolikiusamine – müüdid ja tegelikkus

Kersti Raiküla

Lõuna prefektuuri noorsoopolitseinik

Mulle meenub oma kooliajast, kuidas klassikaaslased kiusasid endast pisemat poissi. Panid ta mõneks ajaks kappi kinni, togisid – ja seda alati valju naeru saatel. Mõnele kõrvalisele võis see paista naljatamisena, ka kiusatav poiss püüdis läbi valu juhtunut naljaks keerata. Pääsenuna kiusajate käest, võis teda näha nutmas – asi oli naljast kaugel. Probleemiga ei tegelenud keegi, sest koolis puudus psühholoog, kooliarst, ka politseid ei kutsutud kooli asja lahendamaks. Olukord lahenes alles ajapikku, kui saadi vanemaks, targemaks, paranes omavaheline suhtlus ning klassis valitses taas sõbralik õhkkond.

Sarnaseid juhtumeid võib leida pea igast koolist ning sageli ei oska või taha keegi mõistagi, et tegu on tõsimeeli koolikiusamisega ja mitte naljateoga.

Millised on põhilised müüdid koolikiusamisest ja milline tegelikkus?

Kas ainuke lahendus koolikiusamisest pääsemiseks ongi vaid vanemaks ja targemaks saamine?

Müüt: koolivägivald leiab aset siis, kui kedagi kooli territooriumil pekstakse.

Tegelikkus: koolivägivald ei ole ainult peksmine. Füüsiliselt võib see tähendada näiteks löömist ja tõukamist, psühholoogiliselt aga sõimamist, narrimist, ähvardamist, väljapressimist. Lisaks kuulub kiusamise alla ka kaasõpilase pahatahtlik grupist väljaarvamine, tõrjumine, grimassitamine, ignoreerimine, teksti ja piltidega alandamine ning mõnitamine.

Müüt: kiusatav on ise selles süüdi, et teda kiusatakse.

Tegelikkus: enamjaolt satuvad kiusamise ohvriks need, kes teistest mingil moel erinevad. Olgu selleks siis välimus, iseloom või mõni muu tegur. Kiusaja leiab vajadusel alati põhjuse, miks kellelegi liiga teha ning seejuures ei anna ta endale aru, et kiusatav ise oma seisu või olemuse parandamiseks midagi ette võtta ei saa. Kindlasti ei ole koolikiusamine ühelgi juhul õigustatud ega põhjendatud.

Müüt: kiusaja on pärit probleemsest perest ning kodused probleemid elab ta välja koolis, kaasõpilaste peal.

Tegelikkus: sageli on kiusajaks just korralikust perest ja küllaltki hea õpiedukusega nooruk. Enamjaolt on nende näol tegu oskuslike manipuleerijatega, kes võivad ühtede olla parimaks sõbraks, teistele jõhkraks tagakiusajaks. Ässitades teisi kiusamisele, jäävad nad ise sageli süüst puhtaks ja arvavad ekslikult, et nad ei olegi kellelegi midagi halba teinud.

Müüt: teiste kiusamine on lahe ja naljakas.

Tegelikkus: kellegi tagakiusamises ei ole midagi laheda või naljakat – see on seaduserikkumine. Igasugune vägivald, ka psühholoogiline, on seadusega keelatud ning seadusega pahuksisse minejat ootab ees karm karistus. Alaealise saab politsei suunata komisjoni, kus talle määratakse sobilik mõjutusvahend. Tõsisemate juhtumite korral võib asja hakata arutama juba kohtunik.

Noorsoopolitseinikuna olen oma töös seisnud sageli silmitsi olukordadega, kus noored ei taju, et nende „mäng“ ja „nali“ üle piiri lähevad. Meenub juhtum, kui poisid mängisid vahetunnis lumesõda ning loopisid lumekuule ühe klassikaaslase pihta. Vaatamata sellele, et lumekuulidega pihtsaanu palus häälekalt enda kiusamine lõpetada, ei teinud teised suures lumesõdajahoos seda kuulmagi. Sel ajal, kui teistel lõbu jätkus, olid poisi silmad juba pisarates, ta tundis alandatud ja pahameelt kaasõpilaste julma käitumise osas. Ent kool peab olema kohaks, kus kõik õpilased heameelega käivad ja end hästi tunnevad. Selleks tuleb kõigil anda oma panus, et koolikeskkond oleks turvalisem ning õhkkond sõbralik.

Sageli on just kaasõpilased sekkunud erinevatesse kiusamisjuhtumitesse, abistanud abivajajat ja lõpetanud seeläbi tarbetu vaenu kiusatava suhtes. Parima panuse koolikiusamise vähendamiseks saab mõistagi anda kiusaja ise. Olles kaaslaste vastu sõbralik ja lugupidav, õpid ka endast lugu pidama. Ära tee teistele seda, mida sa ei taha, et sulle tehtaks ning ära riku oma noorusaega ära seaduserikkumise eest saadud karistusega.

Kui oled koolikiusamise ohver või näed kiusamist pealt, ära jää oma murega üksi. Anna juhtunust kindlasti teada oma vanematele, õpetajale, sotsiaalpedagoogile, mõnele usaldusväärsele täiskasvanule või otsejoones politseile. Nõu saad küsida ka veebikonstaablilt, lasteabi telefonilt 116111 või veebileheküljelt www.lasteabi.ee.

Tagasi kooli

28. märtsil toimus meil kohtumine kooli vilistlase ja TERA kooli (Tartu Erakool) õpetaja Piret Kimmeliiga.

Piret meenutas oma kooliaega ning kinnitas lastele, et väikesest koolist võib saada hea hariduse, millega edasi minnes maailma avastada, sõpru leida ning olla edukas oma töös.

Suurest kotist tulid välja tahvelarvutid, millega oli päris palju põnevat avastada. Niisuguseid arvuteid kasutavad Pireti õpilased õppetöös, kuid siiski mitte igas tunnis.

Tahvelarvuteid sai oma käega katsuda ja proovida. Foto: Aime Sabre

KEAT laager

Juba neljandat aastat järjest on meie kooli õpilased osalenud edukalt eneseabistamise programmis „Kaitse ennast ja aita teist“. Aasta jooksul kuulati erinevaid loenguid esmaabi, liikluskasvatuse, tuleohutuse, lõhkekehade, narkoennetuse ja veeohutuse kohta. Oma teadmised pandi proovile Saarjärvel, kust tagasi tuldi esikohaga. Võistkonda kuulusid Ludvig Kindsigo, Gert Air Allas, Kristiina Konks, Patrick Laansalu, Hanna Elisabeth Tiisler, Karina Valdas, Riin Marii Sabre ja Karl Robert Pildre.

Krootusel said kokku noored loodushuvilised

Mai lõpus korraldasid meie kooli algklassiõpetajad maakondliku 2.klassi loodusõpetuse päeva. Ürituse idee kasvas välja loodusõpetuse olümpiaadist, mis oli nii väikestele lastele väga raske ja stressitekitav. Loodusõpetuse päeva eesmärk oli tuua lapsed loodusele lähemala, süstida neisse positiivsemat mõtteviisi, et ka loodusõpetus kui õppeaine võib olla väga huvitav.

Kohale oli kutsutud kõigi maakonna koolide kaks parimat loodus tundjat 2.klassist ja nende õpetajad. Päev algas toredate tutvumismängudega, seejärel mindi õppekäigule. Hiljem kinnistati see vastavasisulise mänguga, kus õpilased said õppekäigul nähtud rakendada. Päevakavas kuulus veel meisterdamine ja lõpuks sai iga osavõtja anda üritusele tagasisidet. Tegevust jätkus rohkem kui kolmeks tunniks ja osavõtjad jäid päevaga väga rahule.

Lapsed käisid prügi sorteerimas

Kuigi meie õpilased võtavad aktiivselt osa igakevadisest koristuskampaaniast “Teeme ära”, mille käigus kogutakse kokku suur hulk rämpsu, ei tea me sageli, mis nendest jäätmetest hiljem saab. Nii käisidki 3.-4. klassi õpilased maikuu Põlvamaa Keskkonnamaja Räpina jäätmeklassis, kus viidi läbi jäätmeteemaline õppeprogramm.

Mis erinevus on siis lihtsalt koristamisel ja teadlikul jäätmete sorteerimisel? Jäätmeklass andiski ettekujutuse sellest, mis saab jäätmetest pärast nende kokkukorjamist. Igale jäätmeliigile tuleb leida parim käitlusviis. Ja seda lapsed seal õppimas käisidki.

Asi saab selgeks õppides ja katsetades. Foto: Sigrid Mallene

Contra lipujooks

Kas tõesti sealt ta lõpuks ometi tulebki!

26. mail, täpselt nädal enne Uma Pido, alustas Võrumaa luuletaja Margus Konnula ehk Contra lipujooksu. Nädala ajaga läbis võrokeste lipp 334 km ja tegi tiiru ümber vana Võromaa.

Teele jäi kaheksa endisaegset kihelkonda. Ka meie koduvallast viis jooksumehe tee läbi. Ei lasknud me siis võimalust käest jooksumehele kaasa elada ja temaga kaasa joosta.

Meie kool korraldas Contra toetuseks teatejooksu. Kõik joosta soovijad jagati Krootuse-Ihamaru teelõigule nii, kuidas kellelgi jaksu joosta oli. Contra nimetas ise seda selle päeva meeldejäätavamaks sündmuseks.

Viimaks ometi kohal!

Ja nüüd jooksuga edasi!

*Kaunist suvepuhkust!
Krootuse Kooli Kuller*